

Sygn. akt I C 470/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2018 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, I Wydział Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: S.S.R. Bartosz Kasielski

Protokolant: stażysta Beata Ociesa

po rozpoznaniu w dniu 4 września 2018 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą we W.

przeciwko A. T.

o zapłatę

1. zasądza od A. T. na rzecz (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą we W. kwotę 33.004,54 zł (trzydzieści trzy tysiące cztery złote 54/100) wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym nie wyższymi jednak niż w wysokości maksymalnych odsetek za opóźnienie od dnia 5 lutego 2018 roku do dnia zapłaty;
2. nie obciąża A. T. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 470/18

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 5 lutego 2018 roku (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą we W. wystąpił przeciwko A. T. o zapłatę kwoty 33.004,54 złotych wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu wskazano, że roszczenie objęte pozwem stanowi zaległość w spłacie zobowiązania wynikającego pierwotnie z umowy pożyczki z dnia 9 października 2009, a następnie potwierdzone ugodami pozasądowymi z dnia 15 marca 2012 roku oraz 16 lipca 2013 roku, które na dzień wytoczenia powództwa wynosiło 33.004,54 złotych, w tym 29.989,19 złotych tytułem kapitału oraz 3.015,35 złotych tytułem odsetek naliczanych w okresie od dnia 3 lutego 2017 roku do dnia 4 lutego 2018 roku.

(pozew k.3 – 7)

Nakazem zapłaty wydanym w dniu 9 marca 2018 roku w elektronicznym postępowaniu upominawczym Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

(nakaz zapłaty k.8)

W sprzeciwie od nakazu zapłaty z dnia 10 kwietnia 2018 roku A. T. wniosła o przekazanie sprawy do Sądu właściwości ogólnej oraz ponowne rozpoznanie sprawy po złożeniu przez stronę powodową dokumentów wskazanych w treści

pozwu jako załączniki. Jednocześnie pozwana wniosła o zwolnienie od kosztów sądowych z uwagi na trudną sytuację materialną.

(sprzeciw od nakazu zapłaty k.8v)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny :

W dniu 9 października 2009 roku A. T. zawarła z Bankiem (...) Spółką Akcyjną umowę pożyczki w kwocie 15.000 złotych, która została wypowiedziana w 2010 – 2011 roku z uwagi na brak terminowego regulowania płatności wynikający ze stanu zdrowia kobiety.

W dniu 5 grudnia 2011 roku została zawarta umowa przelewu wierzytelności, na podstawie której Bank (...) Spółka Akcyjna przeniósł na rzecz (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą we W. całość praw wynikających z umowy bankowej, w tym nieuiszczonych zaległości, które obejmowały na datę zawarcia umowy kwoty : 21.990,39 złotych tytułem kapitału, 7.739,52 złotych tytułem odsetek oraz 20 złotych tytułem kosztów.

(dowód z przesłuchania A. T. k.45 – 46, umowa sprzedaży wierzytelności wraz z załącznikiem k.23 – 28)

W dniu 15 marca 2012 roku A. T. i (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą we W. zawarli ugodę na podstawie, której dłużnik zobowiązał się do spłaty zaległości wynikającej z umowy bankowej w kwocie 45.255,34 złotych (na datę zawarcia ugody) w 119 miesięcznych ratach do dnia 15 stycznia 2022 roku włącznie.

(ugoda z dnia 15 marca 2012 roku k.29 – 33)

W dniu 16 lipca 2013 roku A. T. i (...)Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą we W. zawarli kolejną ugodę na podstawie, której dłużnik zobowiązał się do spłaty zaległości wynikającej z umowy bankowej w kwocie 36.129,12 złotych (na datę zawarcia ugody) w 200 miesięcznych ratach do dnia 20 marca 2030 roku włącznie.

W myśl § 5 ust. 1 umowy uchybienia w wysokości i terminach zapłaty którejkolwiek z rat powodowały natychmiastowe rozwiązanie umowy oraz postawienie w stan natychmiastowej wymagalności całej pozostałej do spłaty wierzytelności pomniejszonej o kwotę dokonanych spłat oraz powiększonej o należne odsetki. Rozwiązanie ugody następowało z mocy jej postanowień bez konieczności składania odrębnego oświadczenia.

Strony zgodnie ustaliły uprawnienie wierzyciela do naliczania odsetek za opóźnienie w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym - § 5 ust. 3 umowy.

(ugoda z dnia 16 lipca 2013 roku k.34 – 39)

A. T. wywiązywała się z postanowień ugody z dnia 16 lipca 2013 roku do sierpnia 2016 roku, kiedy wydano wobec niej nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym obejmujący należność z tytułu niespłaconej karty kredytowej. W związku z wszczęciem postępowania egzekucyjnego doszło do zajęcia środków pieniężnych na rachunku bankowym kobiety, co uniemożliwiło ratałną spłatę długu w terminie. A. T. próbowała porozumieć się z wierzycielem celem zmniejszenia wysokości rat wynikających z ugody, jednakże bezskutecznie.

(dowód z przesłuchania A. T. k.46)

W trakcie realizacji postanowień ugody z dnia 16 lipca 2013 roku dłużnik wpłacił na rzecz wierzyciela łączną kwotę 6.139,93 złotych, która została zaliczona w części na poczet kapitału (539,74 złotych), a w części na poczet odsetek (5.600,19 złotych).

(okoliczność bezsporna)

A. T. prowadzi wspólne gospodarstwo domowe wraz z ojcem. Z tytułu wykonywanej pracy zarobkowej uzyskuje dochód w kwocie 1.530 złotych netto, a jej ojciec świadczenie emerytalne w wysokości około 900 złotych. Nie dysponuje ona żadnym wartościowym majątkiem, czy też oszczędnościami. Stałe miesięczne wydatki obejmują kwoty: 550 złotych tytułem czynszu, który nie jest regulowany z uwagi na brak środków, 200 złotych tytułem prądu (w sezonie zimowym 500 – 600 złotych), 25 złotych tytułem telefonu, 50 złotych tytułem gazu, 150 – 200 złotych tytułem utrzymania zwierząt oraz 300 – 400 złotych tytułem leków. Każdorazowo A. T. i jej ojciec stoją przed wyborem przeznaczenia posiadanych środków na rzecz bieżących potrzeb. Nie mają przy tym możliwości uzyskania wsparcia finansowego od rodziny lub znajomych.

(dowód z przesłuchania A. T. k.46)

Sąd Rejonowy zważył, co następuje :

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Pierwotna podstawa materialno prawna zgłoszonego roszczenia znajduje swoje źródło w treści art. 720 k.c., zgodnie z którym przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Zgromadzony materiał dowodowy w szczególności zaś depozycje samej powódki potwierdzają, że łączyła ją z Bankiem (...) Spółką Akcyjną umowa pożyczki, która na skutek braku terminowych płatności została wypowiedziana przez instytucję bankową w 2010 lub 2011 roku. Niewątpliwym zaś skutkiem tego typu zachowania pozostaje postawienie całości zadłużenia (niespłacony kapitał, odsetki i inne koszty) w stan natychmiastowej wymagalności.

W dalszej kolejności należy zaznaczyć, że wierzytelność przysługująca bankowi przeciwko pozwanej została zbyta w drodze umowy cesji z dnia 5 grudnia 2011 roku na rzecz powódki. Okoliczność ta nie była między stronami sporna, podobnie jak fakt zawarcia przez A. T. z wierzycielem dwóch ugód (z dnia 15 marca 2012 roku i 16 lipca 2013 roku), w których uznała wysokość ciężącego na niej zobowiązania (każdorazowo określonego na datę zawarcia umowy) i zobowiązała się do ich ratalnej spłaty w terminach wynikających z harmonogramów zawartych w ugodach.

Powyższe fakty miały istotne znaczenie z punktu widzenia ewentualnego stwierdzenia przedawnienia roszczenia objętego żądaniem pozwu, co mogło skutkować oddaleniem powództwa. Stosownie bowiem do treści art. 117 § 2¹ k.c. po upływie terminu przedawnienia nie można domagać się zaspokojenia roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi, a przepis ten winien być uwzględniany przez Sąd z urzędu (por. art. 5 ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 roku o zmianie ustawy Kodeks Cywilny oraz niektórych innych ustaw – Dz.U. 2018, poz. 1104, wejście w życie z dniem 9 lipca 2018 roku). Nie można jednak stracić z pola widzenia norm art. 123 ust. 1 i 2 k.c. w zw. z art. 124 § 1 k.c., zgodnie z którymi bieg przedawnienia przerywa się m.in. przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje, a po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo. W tym kontekście należy zwrócić uwagę na kilka podstawowych kwestii.

Po pierwsze, poza sporem pozostaje fakt, że roszczenie objęte pozwem jako związane z prowadzeniem działalności gospodarczej podlega 3 – letniemu terminowi przedawnienia (art. 118 k.c.).

Po wtóre, wymagalność zobowiązań objętych umową pożyczki powiązana jest z datą skutecznego wypowiedzenia stosunku prawnego łączącego pozwaną i Bank (...) Spółkę Akcyjną. Stosownie do depozycji A. T. rozwiązanie umowy miało mieć miejsce w 2010 lub 2011 roku. Brak dokładnej daty dziennej pozostaje w tym przypadku bez większego znaczenia, o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia.

Po trzecie, czynnością przerywającą bieg przedawnienia pozostaje niewątpliwie ugoda, w której dłużnik akceptuje wysokość zadłużenia na dzień jej zawarcia, jak również złożenie pozwu.

Po czwarte, w myśl § 5 ust. 2 ugody z dnia 16 lipca 2013 roku każdorazowe naruszenie zasad i terminowości spłat poszczególnych rat skutkowało rozwiązaniem umowy oraz postawieniem pozostałej do zapłaty zaległości w stan natychmiastowej wymagalności. W tym świetle istotnymi pozostają depozycje pozwanej, która potwierdziła wywiązywanie się z ratalnej spłaty do sierpnia 2016 roku. Jednocześnie pomimo stosownego pouczenia A. T. nie wносиła o zobowiązanie powódki do przedłożenia szczegółowego wykazu spłat. Tym samym okoliczność tą należało uznać za bezsporną między stronami.

Mając na uwadze powyższe, Sąd stwierdził, że bieg terminu przedawnienia roszczeń pierwotnie wynikających z umowy pożyczki z dnia 9 października 2009 roku nie upłynął na skutek licznych czynności powodujących jego przerwanie. I tak pierwsza z ugód (z dnia 15 marca 2012 roku) została zawarta przed upływem 3 lat od chwili zawarcia samej umowy pożyczki. Kolejna ugoda podpisana została w dniu 16 lipca 2013 roku, a więc niespełna ponad rok po uznaniu roszczenia w ugodzie z marca 2012 roku. Skoro zaś pozwana wywiązywała się terminowo z ratalnych spłat do sierpnia 2016 roku to najwcześniej w tym momencie zadłużenie mogło być postawione w stan natychmiastowej wymagalności, co skutkowało początkiem biegu terminu przedawnienia, który nie upłynął do chwili wniesienia pozwu, co miało miejsce w dniu 5 lutego 2018 roku.

Przedstawione argumenty wykluczały możliwość uwzględnienia przedawnienia roszczenia z urzędu. To zaś prowadziło do stwierdzenia, że powództwo było usprawiedliwione co do zasady, a dalsze rozważania należało ograniczyć do kwestii jego wysokości.

Twierdzenia strony powodowej dotyczące wysokości zadłużenia na dzień 5 lutego 2018 roku nie zostały zakwestionowane. A. T. uregulowała w ramach ugody z dnia 16 lipca 2013 roku łączną kwotę 6.139,93 złotych, którą wierzyciel zaliczył zarówno na poczet kapitału (539,74 złotych), jaki i odsetek (5.600,19 złotych). Postanowienia ugody wskazują, że na dzień jej zawarcia zadłużenie pozwanej obejmowało kwotę 30.528,93 złotych tytułem kapitału oraz 5.600,19 złotych tytułem odsetek. Dokonane przez wierzyciela zaliczenie poszczególnych wpłat (zgodnie z art. 451 § 3 k.c. w braku oświadczenia dłużnika lub wierzyciela spełnione świadczenie zalicza się przede wszystkim na poczet długu wymagalnego, a jeżeli jest kilka długów wymagalnych - na poczet najdawniej wymagalnego), a więc w pierwszej kolejności na poczet odsetek pozostawało zgodne z obowiązującymi przepisami, a pomniejszenie kwot wskazanych w ugodzie o dokonane wpłaty odzwierciedla wysokość roszczenia w zakresie niespłaconego kapitału (30.528,93 złotych - 539,74 złotych = 29.989,19 złotych). Dalsza część zgłoszonego żądania dotyczy natomiast odsetek naliczanych od zaległego kapitału (29.989,19 złotych) w okresie od dnia 3 lutego 2017 roku do dnia 4 lutego 2018 roku. Należności te znajdują swoją podstawę w treści § 5 ust. 2 umowy, a ich wysokość potwierdzona została przy użyciu kalkulatora Lex (we wskazanym okresie kwota 3.015,35 złotych). Łącznie zatem zadłużenie pozwanej na dzień 5 lutego 2018 roku wynosiło 33.004,54 złotych (29.989,19 złotych + 3.015,35 złotych).

Jedynie na marginesie koniecznym jest wskazanie, że kwota uregulowana przez A. T. tj. 6.139,93 złotych odpowiada wysokości około 38 - 39 rat (12 x 100 złotych = 1.200 złotych tj. raty numer 1 - 12, 26 x 185,79 złotych = 4.830,54 złotych tj. raty numer 13 - 38 oraz 109,39 złotych tytułem częściowej spłaty raty numer 39 płatnej do dnia 20 października 2016 roku, łącznie 1.200 złotych + 4.830,54 złotych + 109,39 złotych = 6.139,93 złotych). Postawienie zatem całości zaległości w stan natychmiastowej wymagalności pozostaje w korelacji z twierdzeniami pozwanej (według A. T. regularne spłaty miały miejsce do sierpnia 2016 roku, a stosownie do obliczeń Sądu do września 2016 roku).

Z tych wszystkich względów Sąd zasądził od A. T. na rzecz (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą we W. kwotę 33.004,54 złotych.

O odsetkach Sąd orzekł zgodnie z treścią art. 481 § 1 k.c. z uwzględnieniem § 5 ust. 3 ugody z dnia 16 lipca 2013 roku, a więc przyznając je w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w

stosunku rocznym z tym jednak zastrzeżeniem, że nie mogą one być wyższe niż w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie (art. 481 § 2¹ k.c.). Należności uboczne zostały przyznane zgodnie z żądaniem pozwu tj. od dnia wniesienia pozwu (5 lutego 2018 roku).

W tym miejscu należy wskazać, że Sąd nie zdecydował się na zastosowanie dyspozycji art. 320 k.p.c. celem rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty. Zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala na wyrażenie pozytywnej prognozy co do możliwości ratalnej spłaty zadłużenia, w szczególności w wysokości zbliżonej do postanowień ugody z dnia 16 lipca 2013 roku (około 200 złotych). Szczere twierdzenia pozwanej, w szczególności porównanie comiesięcznych dochodów i wydatków, wskazują, że A. T. nie dysponuje wartościowym majątkiem, oszczędnościami, a w skali każdego miesiąca postawiona jest przed dylematem zaspokojenia najpilniejszych potrzeb bieżących. Co więcej sytuacja materialna pozwanej i jej ojca nie pozwala na terminowe regulowanie opłat czynszowych z tytułu zajmowanego lokalu. Warto przy tym zaznaczyć, że ewentualne określenie wysokości raty na poziomie 200 złotych wymagałoby spłat w ramach 165 rat (niemalże 14 lat), a w przypadku odpowiednio niższej wartości 100 złotych lub 50 złotych odpowiednio 335 rat (około 28 lat) oraz 661 rat (około 55 lat). W tak ukształtowanych realiach nie zachodziły podstawy do zastosowania art. 320 k.p.c. i rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. uznając, że w realiach niniejszej sprawy zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek przemawiający za nieobciążeniem A. T. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu. Wpływa na tego typu rozstrzygnięcie miała w szczególności niezwykle trudna sytuacja materialna pozwanej, jak również jej postawa procesowa tj. świadomość istniejącego zadłużenia oraz brak celowego uchylania się od jego spłaty. W tak ukształtowanych realiach obciążenie A. T. kosztami procesu (w kwocie 4.030 złotych) sprzeciwiałoby się elementarnemu poczuciu sprawiedliwości.